

บทคัดย่อ

สัญญาเลขที่ RDG5610029
 หัวหน้าโครงการ อาจารย์นุรีชีตา เพอแอสละ
 E-mail Nurseeta_ph@hotmail.com
 ระยะเวลาดำเนินงาน 25 มิถุนายน 2556 ถึง 24 มิถุนายน 2557

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือการวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้อำเภอเบตงซึ่งเป็นอำเภอเศรษฐกิจชายแดนสามารถอยู่ท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้โดยมีเหตุการณ์ความไม่สงบเข้าถึงได้น้อยกว่าอำเภออื่น โดยศึกษาตั้งแต่ประวัติความเป็นมาตลอดจนสภาพปัจจุบันของอำเภอเบตงและชุมชนโดยรอบทั้งการศึกษาเชิงเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ

จากการศึกษาพบว่าในอดีตอำเภอเบตงเป็นเพียงชุมชนเล็กๆกลางหุบเขาบริเวณแนวพรมแดนไทย-มาเลเซียซึ่งมีคนมุสลิมเชื้อสายมลายูเป็นคนพื้นเมือง ต่อมามีคนจีนพากันหลังไหลเข้ามาอยู่จนมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน สองเชื้อสายหลักจึงอยู่ร่วมกันในพื้นที่ที่ห่างไกลจากศูนย์กลางการปกครอง ด้วยลักษณะภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ปิดและการคมนาคมที่ยังเข้าไม่ถึงทำให้พื้นที่นี้ในอดีตเสมือนถูกตัดขาดจากโลกภายนอก สองเชื้อสายนี้จึงต้องอยู่ร่วมกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์กันและพึ่งพากันมากกว่าปกติ เกิดความเป็นมิตรร่วมสร้างบ้านแปงเมือง ร่วมทำมาหากินด้วยกันมา ประกอบกับการแต่งงานข้ามศาสนาที่เกิดขึ้นมากในอดีตทำให้เบตงในสมัยนั้นมีเครือข่ายที่โยงใยทั่วเบตงทั้งภายในและระหว่างเชื้อสาย การเคยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนต่างศาสนิกและวัฒนธรรมภายใต้กรอบของศาสนาและวัฒนธรรมตนเองนั้นโดยปราศจากอิทธิพลจากภายนอกนั้น เมื่อมีวัฒนธรรมไทยเข้ามาจึงสร้างความคับข้องใจให้กับชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูที่เป็นคนเบตงดั้งเดิมไม่มากเกินไป รวมทั้งการไม่มีผู้แสดงตัวเป็นเชื้อสายเจ้าเมืองในอดีตการปลูกฝังหรือปลูกกระดมด้วยอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนจึงเข้าถึงชาวมลายูเบตงดั้งเดิมได้น้อยกว่าชาวมลายูในพื้นที่อื่น

เมื่อความเป็นเมืองเข้ามาถึงอำเภอเบตงในฐานะการเป็นเมืองเศรษฐกิจชายแดนที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวโดยใช้วัฒนธรรมจีนของคนจีนกลุ่มต่างๆในพื้นที่ทำให้เม็ดเงินที่ได้จากภาคเกษตรกรรมถูกเคลื่อนย้ายไปยังภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงมีสถานประกอบการธุรกิจร้านค้าเกิดขึ้นในเบตงมากมายโดยเฉพาะของชาวไทยเชื้อสายจีน ทำให้ปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายจีนเป็นผู้ครอบครองอำนาจทางเศรษฐกิจของเบตงเสียเป็นส่วนใหญ่ แต่ในขณะเดียวกันด้วยสัดส่วนประชากรและความเป็นกลุ่มก้อนเดียวกันทำให้ชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในเบตงมีอำนาจในด้านแรงสนับสนุนทางสังคม การคานอำนาจระหว่างสองกลุ่มทำให้การอยู่ร่วมกันมีความสมดุล นอกจากนี้ถึงแม้ว่าเบตงจะยังคงเป็นพื้นที่ปิดทางกายแต่ด้วยความที่เป็นเมืองนำพาความเจริญและเทคโนโลยีเข้ามานั้น ทำให้ปัจจุบันเบตงกลายเป็นเมืองเปิด โดยเฉพาะเปิดการไหลเวียนเข้าออกของข้อมูลข่าวสาร บุคคลและสิ่งของเข้าและออกจากเบตง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการอยู่ร่วมกันของคนต่างเชื้อสายในบางประเด็น ทั้งการอยู่อาศัยที่ต้องพึ่งพากันน้อยลง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเชื้อสายที่ลดน้อยลงจากอิทธิพลของคนเชื้อสายเดียวกันนอกพื้นที่ ประกอบกับเริ่มมีความไม่ไว้วางใจกันเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามความที่เป็นเมืองที่เข้ามาในพื้นที่นี้ทำให้กลุ่มคนส่วนหนึ่งได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ที่ส่งผลต่อเนื่องไปยังภาคการท่องเที่ยว ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจนี้เองที่ทำให้คนจำนวนหนึ่งเข้ามามีบทบาทในการป้องกันเมืองภาคประชาชนทั้งในฐานะผู้ปฏิบัติและผู้สนับสนุนการดำเนินงาน ประกอบกับลักษณะภูมิประเทศของเบตงที่เอื้อต่อการวางยุทธศาสตร์ในการป้องกันเมืองจึงทำให้การป้องกันเมืองมีประสิทธิภาพและเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ท่าสถานการณ์ความไม่สงบเข้าถึงได้น้อยในปัจจุบัน

Abstract

The main purpose of this research is to analyze the factors that made Betong , a border economic district, be able to survive under the violent situation in 3 provinces of Southern borders. The researcher studied the history and the present of Betong and surrounding areas by researching a secondary data, doing ethnography and a focus group interview.

The results of research found that Betong was a small town in the middle of the mountains across the Malaysia–Thailand border with Muslims as a native population. Afterwards, Chinese began to move and settle down in the same area which made the number of Muslim and Chinese almost equal. Because of a landlocked topography with inaccessible transportation, two different races had to live together in this rural area with a codependent relationship. They built houses, helped each other about trading and also got married as the interfaith marriages. Those kept them connected among the differences. Without influence from the outside, Thai culture hadn't caused any problems to Muslim in Betong including the absence of anyone deriving from the old royal family, therefore it is less likely to see the act of planting and provoking the idea of separating the land to Muslim in Betong comparing to Muslim in other areas.

As a border economic district, Betong became civilized by attracting the tourists with Chinese culture from different races. Chinese also owned many stores that made the amount of money from agriculture shift to an tourism industry. Because of this, Chinese has most of economic power while Muslim has most of social power in Betong recently. This helps balancing the two different races living in the same area. Even Betong has landlocked topography, it is now civilized by people exchanging the news and the products from outside the community. This made the relationship between the two different races start to change in some ways including people living with less dependence on one another, the decrease on interaction between races due to an influence of the people of the same race outside the community, and also that people start to have less trust in one another. However, the civilization and the violent situation in 3 provinces in Sounthern border have effected the economy in Betong including the tourism industry. This lead local people to play a role as the executors and the supporters in protecting their community. Including the advantages of the topography of Betong, the protection is effective and becomes another factor that helps protecting and decrease the violent situation in the present.